

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS 2023–2027 METŲ STRATEGINIO PLANO INTERVENCINĖS PRIEMONĖS „MIŠKO VEISIMAS IR ATKŪRIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2025 m. kovo 13 d. Nr. 3D-130
Vilnius

Vadovaudamasis 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamento (ES) 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai nuostatomis, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1322 „Dėl Pasirengimo administruoti Europos Sąjungos lėšas ir jų administravimo“ 3.1.1 papunktį ir vykdydamas Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“,

t v i r t i n u Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinės priemonės „Miško veisimas ir atkūrimas“ įgyvendinimo taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Ignas Hofmanas

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS 2023–2027 METŲ STRATEGINIO PLANO INTERVENCINĖS PRIEMONĖS „MIŠKO VEISIMAS IR ATKŪRIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinės priemonės „Miško veisimas ir atkūrimas“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis:

1.1. 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, su visais pakeitimais;

1.2. 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2116 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, su visais pakeitimais;

1.3. 2021 m. gruodžio 21 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/128, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2021/2116 taikymo taisyklės dėl mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų, finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, patikrų, užstatų ir skaidrumo, su visais pakeitimais;

1.4. 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (toliau – Komisijos reglamentas (ES) 2023/2831);

1.5. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiu planu, patvirtintu 2022 m. lapkričio 21 d. Europos Komisijos sprendimu C(2022) 8272 (toliau – Strateginis planas);

1.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1322 „Dėl pasirengimo administruoti Europos Sąjungos lėšas ir jų administravimo“;

1.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. balandžio 5 d. nutarimu Nr. 218 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano įgyvendinimą, paskyrimo“;

1.8. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

2. Taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Strateginio plano intervencinę priemonę „Miško veisimas ir atkūrimas“ (toliau – intervencinė priemonė). Taisyklės taikomos pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paramos paraiškas, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal intervencinę priemonę, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų administravimą, projektų įgyvendinimo priežiūrą. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kurios nereglamentuoja Taisyklės, nustatyta Administravimo taisyklėse.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Įsipareigojimų laikotarpis** – laikotarpis nuo miško įveisimo ir (arba) atkūrimo iki pasodintų miško želdinių kokybės septintaisiais želdinių augimo metais vertinimo, per kurį paramos gavėjai vykdo paramos paraiškoje prisiimtus įsipareigojimus ir vykdo kartu su paramos paraiška pateiktą miško želdinimo ir žėlimo projektą, vadovaudamiesi miškų ūkio veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis.

3.2. **Įsipareigojimų perėmėjas** – fizinis arba juridinis asmuo, perimantis iš paramos gavėjo visus su paramos paraiška susijusius įsipareigojimus.

3.3. **Kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst.

3.4. **Miško augimo metai** – vieni miško želdinių augimo metai, apimantys vieną medžių ir krūmų vegetacijos periodą, prasidedantį pavasarį, pradėjus brinkti pumpurams, ir pasibaigiantį tų pačių metų vasaros pabaigoje ar rudenį, visiškai susiformavus medžių ir krūmų pumpurams ir sumedėjus ūgliams (spygliuočių) ar pradėjus kristi lapams (lapuočių).

3.5. **Miško veisimas** – miško želdinimas arba miško želdinimas ir žėlimas, miško želdinių ir žėlinių priežiūra ir apsauga, kol susiformuoja medynas, žemėje, kurioje prieš tai miškas neaugo.

3.6. **Miško želdinimas** – miško įveisimas ar atkūrimas sodinant miško medžių ir krūmų sodmenis.

3.7. **Miško želdinimo ir žėlimo projektas** (toliau – projektas) – atsakingos institucijos patvirtintas dokumentas, kuriame aprašyti miško želdinimo darbai ir įveisto ar atkurto miško priežiūros ir apsaugos priemonės.

3.8. **Miško žėlimas** – miško įsiveisimas be žmogaus pagalbos arba taikant miško žėlimą skatinančias priemones.

3.9. **Mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas** – miško želdinimas ir žėlimas atkuriant arba įveisiant mišką.

3.10. **Stichinės nelaimės pažeistas miškas** – ne mažesnis kaip 0,5 ha miško plotas, kuriame dėl abiotinių veiksnių (sausros, vėjo, sniego, liundros, potvynio ir kt.), gaisrų, ligų ir miško kenkėjų sunaikinta, labai pažeista arba džiūsta daugiau kaip 20 proc. medžių (medžiai negali augti) ir šiame plote reikalingas miško atkūrimas.

3.11. **Stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimas** – miško želdinimas arba miško želdinimas ir žėlimas, miško želdinių ir žėlinių priežiūra ir apsauga, kol susiformuoja medynas stichinės nelaimės pažeistuose miško žemės sklypuose, kuriuose prieš tai miškas augo.

3.12. **Veisiamo miško plotas** – projekte nurodytas žemės plotas, kurį sudaro suprojektuoti miško želdiniai ir (arba) žėliniai, priešgaisrinės mineralizuotos juostos, miško keliai, kvartalinės linijos, su mišku susiję įrenginiai (grioviai, pralaidos, tilteliai, priešgaisriniai bokštai), technologinės linijos (neapželdinti žemės ruožai prie melioracijos griovių arba drenažo rinktuvų pagal savivaldybės vykdomosios institucijos išduotas sąlygas, neapželdintinos juostos šalia kitų, su suprojektuotais želdiniais ar žėliniais besiribojančių, žemės savininkų ar valdytojų sklypų ir kitos prie miško žemės priskirtinos technologinės linijos).

3.13. **Žaliavinė medžių ir krūmų plantacija** – įvairios paskirties greitai augančių medžių ir krūmų (energinių augalų, karklų pinti ir kt.) želdinių ar žėlinių, kurių kirtimų rotacija ne ilgesnė kaip 14 metų, plotas.

3.14. **Želdinamas plotas** – žemės plotas, kuriame sodinami miško sodmenys.

3.15. **Želiantis miško plotas** – žemės plotas, kuriame želia miškas.

3.16. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. D1-199 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai), Administravimo taisyklėse, kituose Taisyklių 1 punkte nurodytuose teisės aktuose.

II SKYRIUS TIKSLAI IR POREIKIAI

5. Intervencinė priemonė atitinka bendrosios žemės ūkio politikos tikslą – prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, mažinant išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką.

6. Intervencinė priemonė prisideda prie nacionalinio žemės ūkio ir kaimo plėtros poreikio įgyvendinimo – didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbuojamumą skatinant miškų veisimą.

III SKYRIUS PARAMOS FORMA IR REMIAMA VEIKLA

7. Parama teikiama dotacijos forma, taikant nustatytus vieneto įkainius.

8. Pagal intervencinę priemonę remiama veikla:

8.1. miško veisimas;

8.2. stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimas.

IV SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

9. Pareiškėjais gali būti:

9.1. privačios žemės valdytojai – fiziniai ir juridiniai asmenys, valdantys žemę nuosavybės teise;

9.2. savivaldybės, valdančios žemę teisėtais pagrindais.

10. Paramos besikreipiantys fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

11. Jei pareiškėjas mirė, buvo paskelbtas mirusiu, pripažintas neveiksniu ar ribotai veiksniumi arba nežinia kur esančiu po paramos paraiškos pateikimo, paramos paraiška išregistruojama. Tuo atveju, jei paramos gavėjas mirė, buvo paskelbtas mirusiu, pripažintas neveiksniu ar ribotai veiksniumi arba nežinia kur esančiu po sprendimo skirti paramą priėmimo ir nekilnojamasis turtas, į kurį investuojama (žemė, kurioje veisiamas ir (arba) atkuriamas miškas), priklauso paramos gavėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, paramos paraiška gali būti išregistruojama tik gavus sutuoktinio sutikimą. Jeigu sutuoktinis nesutinka su paramos paraiškos išregistravimu, jis paramos gavėjo įsipareigojimus gali perimti, jei atitinka Administravimo taisyklių 168.4 papunktyje (išskyrus Administravimo taisyklių 168.4.3 ir 168.4.5 papunkčiuose) nustatytas sąlygas dėl įsipareigojimų ar teisių perleidimo. Jeigu buvo atliktas paramos paraiškos atrankos vertinimas, taikomi tie patys atrankos kriterijai ir skiriama ne mažiau procentinių balų, negu buvo skirta paramos gavėjui paramos paraiškos vertinimo metu.

12. Paramos gavėjo įsipareigojimai ir teisės po sprendimo skirti paramą priėmimo gali būti perleidžiami pagal Administravimo taisyklių 168.4 papunktyje (išskyrus Administravimo taisyklių 168.4.3 ir 168.4.5 papunkčiuose) nustatytas sąlygas dėl įsipareigojimų ar teisių perleidimo. Tokiu atveju įsipareigojimų perėmėjas sklypą, kuriame veisiamas ar atkuriamas miškas, savo vardu įregistruoja Nekilnojamojo turto registre teisės aktų nustatyta tvarka. Visus paramos gavėjo įsipareigojimus gali perimti tik vienas subjektas. Dėl įsipareigojimų perėmimo galima kreiptis iki įsipareigojimų laikotarpio pabaigos. Jeigu buvo atliktas paramos paraiškos atrankos vertinimas, taikomi tie patys atrankos kriterijai ir skiriama ne mažiau procentinių balų, negu buvo skirta paramos gavėjui paramos paraiškos

vertinimo metu. Įsipareigojimų perėmėjui bus taikomos tos pačios sankcijos, kaip ir buvo numatytos paramos gavėjui už įsipareigojimų nevykdymą. Įsipareigojimų perėmėjas pagal tą pačią Strateginio plano intervencinę priemonę gali įgyvendinti kitą projektą.

V SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

13. Paramos paraiškos atrankos kriterijai (kai atliekamas paramos paraiškų atrankos vertinimas) ir tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) paklausimo (-ų). Jeigu šie duomenys skiriasi nuo viešuosiuose registruose esančių duomenų, vadovaujamosi registruose esančiais duomenimis.

14. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jeigu atitinka šiame Taisyklių punkte išvardytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus, ir nepatenka į Taisyklių 15 punkte nurodytas paramą ribojančias sąlygas. Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra:

14.1. paramos paraišką teikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių IV skyriuje;

14.2. paramos paraiška ir kartu pateiktas projektas atitinka Taisyklių II skyriuje nurodytus bendrosios žemės ūkio politikos tikslus ir prisideda prie Taisyklių II skyriuje nurodytų nacionalinių žemės ūkio ir kaimo plėtros poreikių įgyvendinimo;

14.3. paramos paraiškoje numatytos išlaidos (numatyti darbai) yra susijusios (-ę) su remiama veikla, nurodyta Taisyklių III skyriuje;

14.4. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų ir (arba) kitų viešųjų lėšų;

14.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Taip pat neturi įsiskolinimų Agentūrai arba turi patvirtintą įsiskolinimo grąžinimo grafiką. Įsiskolinimas pagal patvirtintą grafiką Agentūrai turi būti sugrąžintas iki sprendimo skirti paramą priėmimo. Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

14.6. parama teikiama projektams, vykdomiems Strateginio plano įgyvendinimo teritorijoje (Lietuvos Respublikos teritorijoje), kaimo vietovėje;

14.7. kai paramos paraišką teikia fizinis arba juridinis asmuo (išskyrus savivaldybes), nekilnojamasis turtas (žemė, kurioje planuojama veisti ir (arba) atkurti mišką) nuo paramos paraiškos pateikimo dienos turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise. Pareiškėjas gali investuoti į savo bendrosios dalinės nuosavybės teise valdomo turto dalį, tačiau teisė naudotis šia dalimi turi būti nustatyta

teisimo procesiniu dokumentu (sprendimu ar nutartimi) arba notaro patvirtintoje naudojimosi nekilnojamoju turtu tvarkos sutartyje (turi būti sudarytas ir tikslus žemės naudojimosi tvarkos planas). Teismo procesiniu dokumentu (sprendimu ar nutartimi) nustatyta žemės naudojimosi tvarka arba naudojimosi nekilnojamoju turtu tvarkos sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre. Jeigu nekilnojamas turtas (žemė, kurioje planuojama veisti ir (arba) atkurti mišką) valdomas bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise, vienas iš sutuoktinių, teikdamas paramos paraišką, turi pateikti laisvos formos kito sutuoktinio sutikimą, kuriame turi būti išdėstytas pritarimas vykdyti numatytą veiklą jų bendro nekilnojamojo turto dalyje iki išsipareigojimų laikotarpio pabaigos. Kai paramos paraišką teikia savivaldybė, nekilnojamas turtas (žemė, kurioje planuojama veisti ir (arba) atkurti mišką), turi būti valdomas patikėjimo teise, nuomos, panaudos ar kitu teisėtu pagrindu nuo paramos paraiškos pateikimo dienos ir ne trumpiau kaip iki išsipareigojimų laikotarpio pabaigos. Pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi nekilnojamoju turtu sutartys turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre iki paramos paraiškos pateikimo. Savivaldybės sudarytoje nuomos, panaudos sutartyje ar kituose valdymo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptartos planuojamos ir su projektu susijusios miškų ūkio veiklos galimybės;

14.8. tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, patirtos ne anksčiau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos (išskyrus išlaidas projektui rengti);

14.9. parama teikiama, jeigu miškas veisiamas arba stichinės nelaimės pažeistas miškas atkuriamas miško želdinimu arba mišriuoju miško atkūrimo arba įveisimo būdu (plote auga žėliniai, tačiau reikalingas papildomas želdinimas), vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimais;

14.10. duomenys paramos paraiškoje turi atitikti projekto (-ų) duomenis. Paramos paraiškoje turi būti nurodyti visi sklypai, kuriuose bus veisiamas ir (arba) atkuriamas miškas, šių sklypų kadastro numeriai, plotai, už kuriuos prašoma paramos, projektuojama želdinių arba želdinių ir žėlinių rūšinė sudėtis;

14.11. kartu su paramos paraiška pateikiamas projektas (-ai):

14.11.1. parengtas (-i) vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimais;

14.11.2. patvirtintas (-i) Valstybinės miškų tarnybos (toliau – VMT) direktoriaus įgalioto asmens – kai miškas veisiamas arba atkuriamas privačioje žemėje, patvirtintas valstybinių miškų valdytojo įgalioto asmens – kai miškas veisiamas arba atkuriamas valstybinėje žemėje;

14.11.3. suprojektuotas taip, kad veisiamo ir (arba) atkuriamo miško rūšinėje sudėtyje būtų ne mažiau kaip 20 proc. lapuočių medžių rūšių (t. y. rūšinės sudėties formulėje turi būti ne mažiau kaip 2 dalys lapuočių medžių rūšių);

14.11.4. parengtas vienai veisiamo arba atkuriamo miško rūšinei sudėčiai;

14.11.5. parengtas vienam kadastriniam ir (arba) taksaciniam miško sklypui ar jo daliai (išskyrus atvejį, kai miškas veisiamas arba atkuriamas keliuose kadastriniuose ir (arba) taksaciniuose miško sklypuose, besiribojančiuose vienas su kitu);

14.11.6. veisiamo miško ploto (-ų) erdviniai vektoriniai duomenys skaitmeniniu SHAPE formatu;

14.12. parama teikiama želdinant vietines medžių rūšis, laikantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų 11 punkto reikalavimų. Pasodintų medžių rūšių sodmenų kilmė pagrindžiama kilmės dokumentais – pareiškėjas / paramos gavėjas privalo turėti želdinamų medžių rūšių, nurodytų Miško dauginamosios medžiagos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 521 „Dėl Miško dauginamosios medžiagos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Miško dauginamosios medžiagos nuostatai), I priede, sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatus arba jų savininko (pardavėjo) patvirtintas šių sertifikatų kopijas. Taip pat privaloma turėti visų želdinamų medžių ir krūmų sodmenų įsigijimo dokumentus (jeigu juos pirko) arba perdavimo–priėmimo aktą (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijas (kai pareiškėjas / paramos gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą), ir repelentų įsigijimo faktą pagrindžiančius dokumentus;

14.13. veisiamo miško ir (arba) stichinės nelaimės pažeisto miško atkuriamo ploto (-ų) ribų posūkio taškai pagal projekto (-ų) brėžinį (-ius) pažymėti stulpeliais ar kitais aiškiai matomais ženklais;

14.14. kai paramos prašoma Taisyklių 8.1 papunktyje numatyta miško veisimo veiklai:

14.14.1. parama teikiama veisiant mišką pirmą kartą žemėje, kurioje jis prieš tai neaugo;

14.14.2. vientiso veisiamo miško plotas turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha, išskyrus atvejus, kai veisiamo miško plotas ribojasi su mišku (t. y. tampa jau esančio miško dalimi – veisiamo miško plotas nuo esamo miško ar miško žemės gali būti atskirtas priešgaisrinių mineralizuotų juostų, kelių (išskyrus valstybinės reikšmės kelius), kvartalinių linijų, su mišku susijusių įrenginių (griovių, pralaidų, tiltelių, priešgaisrinių bokštų), technologinių linijų (neapželdintų žemės ruožų prie melioracijos griovių arba drenažo rinktuvų pagal savivaldybės vykdomosios institucijos nustatytas sąlygas, kitų miško žemei priskirtinų technologinių linijų) ar ribojasi su veisiamu mišku, už kurį skirta parama, ir laikomasi numatytų įsipareigojimų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritį „Miško veisimas“ arba Strateginio plano intervencines priemones „Miško veisimas ir atkūrimas“, „Miško priežiūra ir apsauga“;

14.14.3. kai miškas veisiamas privačioje ne miško žemėje arba prašoma paramos savaiminukais apaugančiam ne miško žemės plotui, kuriame reikia papildomai želdinti, kartu su paramos paraiška pateikiamas Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos teritorinio skyriaus išduotas teigiamas sprendimas dėl miško įveisimo ne miško žemėje arba leidimas įveisti mišką ne miško žemės sklype. Veisiamo miško plotas ne miško žemėje negali būti didesnis negu nurodytas sprendime arba

leidime. Prie šių dokumentų turi būti pridėtas žemės sklypo planas su pažymėtu plotu, kuriame leidžiama veisti mišką;

14.14.4. veisiant mišką *Natura 2000* teritorijoje miško žemėje, kurioje miškas prieš tai neaugo, pareiškėjas turi pateikti išvadą / pažymą, išduotą saugomos teritorijos direkcijos pagal žemės sklypo buvimo vietą, kurioje nurodyta, kad galima veisti mišką *Natura 2000* teritorijoje (išvada / pažyma išduodama Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka);

14.15. kai paramos prašoma Taisyklių 8.2 papunktyje numatytai stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimo veiklai:

14.15.1. stichinės nelaimės pažeisto miško plotas iki paramos paraiškos pateikimo turi būti užregistruotas Abiotinių veiksnių, ligų, vabzdžių ir gyvūnų padarytų pažeidimų miškui registracijos žurnale Abiotinių veiksnių, ligų, vabzdžių ir gyvūnų padarytų pažeidimų miškui apskaitos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2014 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 259-14-V „Dėl Abiotinių veiksnių, ligų, vabzdžių ir gyvūnų padarytų pažeidimų miškui apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

14.15.2. parama pažeistam miškui atkurti skiriama su sąlyga, kad pažeistas ne mažesnis nei 0,5 ha miško plotas ir pažeista daugiau kaip 20 proc. medžių;

14.15.3. parama pažeistiems miškams atkurti teikiama tik už plotus, kuriuose pažeidimas užregistruotas ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

14.15.4. kai valstybinis miškas kertamas sanitariniais miško kirtimais arba privatus miškas kertamas plynaisiais sanitariniais miško kirtimais, kartu su paramos paraiška pateikiamas leidimas kirsti mišką sanitariniais miško kirtimais, išduotas per VMT Aplinkosaugos leidimų informacinę sistemą (toliau – ALIS). Kai privatus miškas kertamas atrankiniais sanitariniais miško kirtimais, kartu su paramos paraiška pateikiamas ALIS sistemoje registruotas pranešimas apie ketinimą kirsti mišką sanitariniais miško kirtimais;

14.16. paramos paraiška ir kiti susiję dokumentai turi būti užpildyti lietuvių kalba.

15. Parama neteikiama:

15.1. jeigu vadovaujantis ES teisės aktais ir Dirbtinai sukurtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Dirbtinai sukurtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Dirbtinai sukurtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika), nustatoma, kad pareiškėjas arba paramos gavėjas dirbtinai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas;

15.2. jeigu pareiškėjas turi finansinių sunkumų, t. y. pareiškėjas bankrutuoja arba yra likviduojamas;

15.3. jeigu pareiškėjas ar jo sutuoktinis yra / buvo paramos gavėjas pagal Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ arba

pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“;

15.4. žemę apsodinant plantaciniais miško želdiniais, žaliavinėmis medžių ir krūmų plantacijomis ir Kalėdų medeliais;

15.5. už plotą, kuriam įveisti arba atkurti jau buvo skirta parama (parama neskiriama tai pačiai veiklai antrą kartą, t. y. parama neskiriama antrą kartą sodinant mišką tame pačiame plote arba antrą kartą atkuriant stichinės nelaimės pažeistą mišką tame pačiame plote);

15.6. už stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimą plotuose, kuriuose miškas įveistas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritį „Miško veisimas“, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ ir įsipareigojimų laikotarpis nėra pasibaigęs;

15.7. jeigu pagal kartu su paramos paraiška pateiktą projektą miškas jau buvo pradėtas želdinti ar apželdintas iki paramos paraiškos pateikimo dienos;

15.8. jeigu miškas veisiamas plote, kuriame plynai iškirsti savaime mišku apaugantys ar apaugę plotai yra įrašyti į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą arba VMT duomenų bazę kaip miškas arba žemė, apauganti mišku (netaikoma plotui, kuriame atkuriamas stichinės nelaimės pažeistas miškas);

15.9. jeigu veisiant mišką projekte suprojektuotas želdinimo ir (jei yra) žėlimo plotas sudaro mažiau nei 70 procentų viso veisiamo ploto;

15.10. jeigu miškas veisiamas kaip kompensacija už verčiamą kitomis naudmenomis miško žemės plotą pagal Miškų įstatymo 11 straipsnį.

VI SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

16. Pareiškėjai, kurių paramos paraiškos patvirtintos paramai gauti, privalo įveisti ir (arba) atkurti stichinės nelaimės pažeistą mišką per keturis artimiausius miško želdinimo sezonus (pavasario sezoną iki einamųjų metų birželio 1 d., rudens sezoną iki einamųjų metų lapkričio 1 d.) nuo paramos paraiškos pateikimo dienos (įskaitant želdinimo sezoną, kurio metu pateikta paramos paraiška). Miškas pagal tą patį projektą turi būti įveistas arba atkurtas vieno (to paties) miško želdinimo sezono metu. Kai projekte numatyta įrengti tvorą, skirtą apsaugai nuo žvėrių pažeidimų arba numatyta naudoti repelentus, tvora turi būti įrengta, arba miškas apsaugotas repelentais (priklausomai nuo numatytos apsaugos priemonės rūšies) iki einamųjų kalendorinių metų, kuriais įveistas arba atkurtas miškas, lapkričio 1 d.

17. Miškas turi būti veisiamas ir atkuriamas pagal pateiktą projektą, vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais.

18. Veisiamo miško ir (arba) stichinės nelaimės pažeisto miško atkuriamo ploto (-ų) ribų posūkio taškus pagal projekto (-ų) brėžinį (-ius) privaloma pažymėti stulpeliais ar kitais aiškiai matomais ženklais.

19. Pareiškėjas / paramos gavėjas, įveisęs arba atkūręs stichinės nelaimės pažeistą mišką, ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų mobiliąja programa „NMA agro“ pateikia nuotraukas iš skirtingų įveisto ar atkurto miško ploto vietų, kuriose aiškiai matytųsi miško želdinių pasodinimo faktas ir bendras lauko vaizdas. Miško įveisimo ir (arba) atkūrimo data nustatoma remiantis data, kada mobiliąja programa „NMA agro“ yra padarytos įveisto ir (arba) atkurto miško ploto nuotraukos. Paramos gavėjas įrengęs tvorą, skirtą apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, arba mišką apsaugojęs repelentais (kai projekte tokios miško apsaugos priemonės numatytos), Agentūrai per 10 kalendorinių dienų mobiliąja programa „NMA agro“ pateikia įrengtos tvoros arba repelentais apsaugoto miško nuotraukas iš skirtingų aptverto (-ų) arba repelentais apsaugoto (-ų) ploto (-ų) vietų.

20. Pareiškėjas / paramos gavėjas per 10 kalendorinių dienų nuo miško įveisimo ir (arba) atkūrimo, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 d. (jei želdiniai pasodinti likus mažiau nei 10 kalendorinių dienų iki miško želdinimo sezono pabaigos), kai miškas įveistas ar atkurtas pavasario sezono metu, arba ne vėliau kaip iki einamųjų metų lapkričio 1 d. (jei želdiniai pasodinti likus mažiau nei 10 kalendorinių dienų iki miško želdinimo sezono pabaigos), kai miškas įveistas ar atkurtas rudens sezono metu, Agentūrai pateikia sodinamų medžių rūšių sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatus arba jų savininko (pardavėjo) patvirtintas šių sertifikatų kopijas, ir želdinamų medžių ir krūmų sodmenų įsigijimo dokumentus (jeigu juos pirko) arba perdavimo–priėmimo aktą (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijas (kai pareiškėjas / paramos gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą).

21. Paramos gavėjai visą įsipareigojimų laikotarpį įsipareigoja įveisto ir (arba) atkurto miško priežiūrą ir apsaugą vykdyti laikydamiesi projekte suprojektuotų priemonių, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų ir kitų miškų ūkio veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

22. Miško želdinių ar žėlinių apskaitos metais VMT nustačius, kad jų tankis neatitinka Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų, žuvę ir (arba) neperspektyvūs medžiai turi būti atsodinti sodmenimis, laikantis projekto ir Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų, ne vėliau kaip iki ketvirtųjų želdinių arba žėlinių augimo metų pabaigos, laikantis projekte nurodytos rūšinės sudėties, kad būtų įvykdyti su paramos paraiška pateikto projekto sprendiniai, nekeičiant paramos sumos. Atsodinęs miško želdinius ar žėlinius, paramos gavėjas per 10 kalendorinių dienų Agentūrai privalo pateikti pasodintų sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatus ar jų savininko (pardavėjo) patvirtintas šių sertifikatų kopijas ir jų įsigijimo dokumentus (jeigu juos pirko) arba perdavimo–priėmimo aktą (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijas (kai pareiškėjas / paramos

gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą). Jei miško želdiniai ar žėliniai atsodinti likus mažiau nei 10 kalendorinių dienų terminui iki miško želdinimo sezono pabaigos, šiame Taisyklių punkte išvardytus dokumentus Agentūrai reikia pateikti ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 d., kai želdiniai ar žėliniai atsodinti pavasario sezono metu, arba ne vėliau kaip iki einamųjų metų lapkričio 1 d., kai želdiniai ar žėliniai atsodinti rudens sezono metu.

23. Miško plotai teisės aktų nustatyta tvarka turi būti įtraukti į apskaitą Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrė. Agentūra pateikia įveistų miškų plotų duomenis VMT. Iš Agentūros gavusi duomenis ir dokumentus, VMT pateikia juos VĮ Registrų centrui įrašyti įveistą mišką į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą.

24. Miško plotai turi būti įtraukti į apskaitą Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrė. Paramos gavėjas turi patikslinti žemės sklypo, kuriame įveistas miškas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrė įrašytus duomenis ne vėliau kaip per 2 (dvejus) metus juos įrašius į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrė nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrė nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

25. Pareiškėjas / paramos gavėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, vykdyti numatytą veiklą iki įsipareigojimų laikotarpio pabaigos, išskyrus Taisyklių 60 punkte numatytą atvejį.

26. Paramos gavėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui žemės sklypo ploto ar jo dalies, kuriame už paramos lėšas įveistas arba atkurtas miškas, nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos iki įsipareigojimų laikotarpio pabaigos. Žemės sklypas, kuriame įveisiamam ar atkuriamam miškui skiriama parama, gali būti parduotas ar kitaip perleistas trečiajai šaliai Taisyklių 12 punkte nustatyta tvarka tik tuomet, kai veiklos pobūdis išlieka toks pat ir yra gautas rašytinis Agentūros sutikimas.

27. Pareiškėjas / paramos gavėjas įsipareigoja užtikrinti, kad paramos paraiškoje numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir (arba) kitų viešųjų lėšų.

28. Paramos gavėjas įsipareigoja viešinti paramą, kaip numatyta Suteiktos paramos iš EŽŪFKP lėšų pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginį planą viešinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 3D-201 „Dėl Suteiktos paramos iš EŽŪFKP lėšų pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginį planą viešinimo taisyklių patvirtinimo“. Viešinimo priemonės turi būti atliktos iki sodinamų medžių rūšių sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatų arba jų savininko (pardavėjo) patvirtintų šių sertifikatų kopijų, ir želdinamų medžių ir krūmų sodmenų įsigijimo dokumentų, perdavimo–priėmimo akto ar želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijų Agentūrai pateikimo dienos.

29. Pareiškėjas / paramos gavėjas įsipareigoja projekto įgyvendinimo ir įsipareigojimų laikotarpiu dirbtinai nekurti sąlygų paramai gauti.

30. Paramos gavėjas įsipareigoja sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip vykdoma veikla, laikomasi paramos skyrimo sąlygų.

31. Pareiškėjas / paramos gavėjas įsipareigoja teikti visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Strateginio plano įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti.

32. Jeigu patikros vietoje metu nustatomas mažesnis želdinamas arba želdinamas ir želiantis plotas, (kai taikomas mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas), atkuriamas arba veisiamas plotas už nurodytą paramos paraiškoje, parama sumažinama, įsipareigojimais turi būti vykdomi patikros vietoje metu nustatytame plote.

VII SKYRIUS TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

33. Miškas turi būti įveistas ir (arba) stichinės nelaimės pažeistas miškas atkurtas per keturis artimiausius miško želdinimo sezonus (pavasario sezoną iki einamųjų metų birželio 1 d., rudens sezoną iki einamųjų metų lapkričio 1 d.) nuo paramos paraiškos pateikimo dienos (įskaitant želdinimo sezoną, kurio metu pateikta paramos paraiška). Miškas pagal tą patį projektą turi būti įveistas arba atkurtas vieno (to paties) miško želdinimo sezono metu. Kai projekte numatyta įrengti tvorą, skirtą apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, arba numatyta naudoti repelentus, tvora turi būti įrengta, arba miškas apsaugotas repelentais (priklausomai nuo numatytos apsaugos priemonės rūšies) iki einamųjų kalendorinių metų, kuriais įveistas arba atkurtas miškas, lapkričio 1 d.

34. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis.

35. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

35.1. miško veisimo išlaidos;

35.2. stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimo išlaidos;

35.3. tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo išlaidos;

35.4. apsaugos repelentais išlaidos už pirmuosius miško augimo metus.

36. Paramos dydis apskaičiuojamas kiekvienam projektui atskirai pagal Taisyklių VIII skyriuje nurodytus įkainius.

37. Netinkamos finansuoti išlaidos:

37.1. išlaidos, nesusijusios su remiama veikla ir neįvardytos Taisyklių 35 punkte;

37.2. išlaidos, patirtos iki paramos paraiškos pateikimo dienos;

37.3. išlaidos, viršijančios nustatytus įkainius;

37.4. investicijos į turtą, kurio valdymo, naudojimosi ar disponavimo teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas);

37.5. miško atkūrimas po pagrindinių miško kirtimų;

37.6. miško įveisimas arba atkūrimas tik žėliniais (kai plotas medžiais apauga savaime ir nereikalingas papildomas želdinimas) arba sėjant medžių ir krūmų sėklas;

37.7. tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo arba apsaugos repelentais išlaidos, už medžių savaiminukais apaugantį plotą (kai papildomai želdinti nereikia);

37.8. vien tik apsaugos repelentais išlaidos arba vien tik tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, kaip atskiros investicijos įrengimo išlaidos, kai paramos neprašoma apsaugomo repelentais arba aptveriamo tvora miško ploto įveisimui arba atkūrimui.

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS

38. Parama skiriama mokant vienkartinę miško įveisimo ir (arba) stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimo išmoką paramos paraiškai, apskaičiuojamą kiekvienam projektui atskirai, priklausomai nuo veisiamo arba atkuriamo miško rūšinės sudėties ir želdinamo ploto, pagal lentelėje pateiktus atskirų medžių rūšių želdinių įkainius. Miško įveisimo ir (arba) atkūrimo išmoka želdinant mokama tik už želdinamą plotą; taikant mišrųjį miško atkūrimo arba įveisimo būdą išmoka mokama už želdinamą ir želiantį plotą, kuriame taikomas mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas, tačiau miško įveisimo ir (arba) atkūrimo išmoka mažinama proporcingai plote augančių savaiminukų skaičiui hektare:

38.1. miško įveisimo ir atkūrimo įkainiai:

Medžių rūšys	Miško įveisimas Eur už 1 ha	Miško atkūrimas Eur už 1 ha
Paprastoji pušis	1732	1989
Paprastoji eglė	1570	1827
Karpotasis beržas, paprastasis skroblas	1511	1768
Juodalksnis	1516	1773
Paprastasis klevas, paprastasis uosis, kalninė guoba, paprastasis skirpstas, paprastoji vinkšna	1658	1915
Mažalapė liepa	1911	2168
Bekotis ir paprastasis ažuolai, paprastasis bukas	2453	2710
Europinis ir plačiažvynis maumedžiai	1589	1846

38.2. į miško įveisimo įkainį įtrauktos projekto parengimo, dirvos paruošimo išlaidos, miško sodmenų kainos, jų transportavimo, sodinimo, priešgaisrinių mineralizuotų juostų įrengimo ir priežiūros (2 kartai) darbų vertė, veisiamo ploto registravimo išlaidos (registravimo Nekilnojamojo turto registre, kadastrinių matavimų išlaidos). Į stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimo įkainį įtrauktos miško

atkūrimo išlaidos, kurios prilyginamos įveisimo išlaidoms (be registravimo išlaidų) ir nelikvidinės medienos (želdavietės) sutvarkymo išlaidos;

38.3. želdinant medžių rūšis, nenurodytas lentelėje, taikomas mažiausias miško įveisimo (1 511 Eur už 1 ha) ir atkūrimo (1 768 Eur už 1 ha) įkainis;

38.4. vieno hektaro miško įveisimo arba atkūrimo išmoka (kai želdinamame plote nėra savaimė augančių medžių, išskyrus pavienius medžius ar mažas jų grupes, kurie į rūšinės sudėties formulę neįskaitomi) apskaičiuojama vadovaujantis projektuose nurodytomis veisiamo arba atkuriamo miško rūšinės sudėties formulėmis, išskaičiuojant išmokų dalis pagal formulėse nurodytas medžių rūšių procentines dalis, išreikštas koeficientais nuo 1 iki 10. Pvz., pagal formulę 7P3B vieno hektaro miško įveisimo išmoka apskaičiuojama taip: 70 proc. paprastosios pušies miško įveisimo įkainio (1 212,4 Eur) + 30 proc. beržo miško įveisimo įkainio (453,3 Eur) = 1 665,7 Eur už ha. Pagal formulę 7P3B vieno hektaro miško atkūrimo išmoka apskaičiuojama taip: 70 proc. paprastosios pušies miško atkūrimo įkainio (1392,3 Eur) + 30 proc. beržo miško atkūrimo įkainio (530,4 Eur) = 1 922,7 Eur už ha;

38.5. jeigu veisiamo ir (arba) atkuriamo miško plote taikomas mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas, miško įveisimo arba atkūrimo išmoka mažinama proporcingai atsižvelgiant į atitinkamos medžių rūšies savaiminukų skaičių hektare, skaičiuojant nuo projekte suprojektuoto bendro tos medžių rūšies tankio hektare. Vieno hektaro miško įveisimo arba atkūrimo išmokos iš dalies apaugusiame plote apskaičiuojamos vadovaujantis projektuose nurodytomis veisiamo arba atkuriamo miško rūšinės sudėties formulėmis ir želdinamame plote esančių savaiminukų skaičiumi, išskaičiuojant proporcingas išmokų dalis. Pvz., pagal formulę 7P3B esant 2 000 vnt. paprastosios pušies savaiminukų ir papildomai sodinant 2 000 vnt. paprastosios pušies sodmenų, vieno hektaro paprastosios pušies išmoka mažinama proporcingai savaiminukų kiekiui, t. y. 50 proc. Vieno hektaro paprastosios pušies miško įveisimo išmoka sudaro 606,2 Eur, o pagal formulę 7P3B paskaičiuota bendra išmoka būtų: 70 proc. paprastosios pušies miško įveisimo išmoka esant 50 proc. paprastosios pušies savaiminukų (606,2 Eur) + 30 proc. beržo miško įveisimo įkainio (453,3 Eur) = 1 059,5 Eur už ha. Vieno hektaro paprastosios pušies miško atkūrimo išmoka būtų 696,15 Eur, o bendra pagal formulę 7P3B apskaičiuota miško atkūrimo išmoka būtų: 70 proc. paprastosios pušies miško atkūrimo išmoka esant 50 proc. paprastosios pušies savaiminukų (696,15 Eur) + 30 proc. beržo miško atkūrimo įkainio (530,4 Eur) = 1 226,55 Eur už ha.

39. Kai projekte miško apsaugai numatyta įrengti tvorą arba numatyta naudoti repelentus (projekte turi būti nurodoma viena pasirinkta priemonė), papildomai skiriama vienkartinė tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo išmoka arba apsaugos repelentais išmoka už pirmuosius miško augimo metus (tais atvejais, kai priemonės numatytos projekte ir naudojamos):

39.1. vienkartinis tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo įkainis – 1 484 Eur už 1 ha, parama mokama už želdinamą ir želiantį miško plotą, kai želdinama papildomai;

39.2. apsaugos repelentais įkainis už pirmuosius augimo metus – 232 Eur už 1 ha, parama mokama už želdinamą ir želiantį miško plotą, kai želdinama papildomai.

40. Galutinė paramos suma priklauso nuo želdinamo ploto arba ploto, kuriame taikomas mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas, veisiamo arba atkuriamo miško rūšinės sudėties, želdiname plote esamų savaiminukų skaičiaus ir taikomų želdinių ir želinių apsaugos priemonių. Skaičiuojant paramą naudojami paramos paraiškoje, projekte, patikros vietoje ir atliktų kadastrinių matavimų metu nustatyti duomenys.

41. Parama skiriama nepažeidžiant nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos reikalavimų, vadovaujantis Komisijos reglamentu (ES) 2023/2831:

41.1. bendra nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos suma, suteikiama vienai įmonei (ūkio subjektui (pareiškėjui), įskaitant ir su šiuo subjektu Komisijos reglamento (ES) 2023/2831 2 straipsnio 2 dalyje nurodytais ryšiais susijusius ūkio subjektus), negali viršyti 300 000 Eur (trijų šimtų tūkstančių eurų) per bet kurį trejų metų laikotarpį;

41.2. jei pareiškėjui suteikus apskaičiuotą paramos sumą būtų viršytas 41.1 papunktyje nurodytas didžiausias leidžiamas nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydis, priimant sprendimą dėl paramos suteikimo apskaičiuota paramos suma sumažinama tiek, kad didžiausias leidžiamas nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydis nebūtų viršytas;

41.3. jei pareiškėjas veiklą vykdo keliuose sektoriuose, teikiant paramą turi būti tenkinamos Komisijos reglamento (ES) 2023/2831 1 straipsnio 2 dalies nuostatos;

41.4. įmonių susijungimo arba įsigijimo atveju arba, kai viena įmonė suskaidoma į dvi ar daugiau atskirų įmonių per praėjusius trejus metus iki paramos skyrimo, apskaičiuojant, ar suteikus paramą ūkio subjektui (pareiškėjui) nebus viršyta atitinkama viršutinė riba, turi būti taikomos Komisijos reglamento (ES) 2023/2831 3 straipsnio 8 ir 9 dalies nuostatos;

41.5. teikiama parama gali būti sumuojama su kita nereikšminga (*de minimis*) pagalba ir (ar) valstybės pagalba vadovaujantis Komisijos reglamento (ES) Nr. 2023/2831 5 straipsnio nuostatomis;

41.6. vadovaujantis Komisijos reglamento (ES) 2023/2831 3 straipsnio 6 dalies nuostatomis, keliomis dalinėmis išmokomis teikiama parama diskontuojama paramos skyrimo dieną. Diskontuota paramos vertė apskaičiuojama pagal Valstybės pagalbos arba nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos sumos (eurais) per visą pagalbos mokėjimo laikotarpį apskaičiavimą, nurodytą Valstybės pagalbos žemės ūkiui, maisto ūkiui, žuvininkystei ir kaimo plėtrai ir kitų iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų priemonių bendrųjų administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. 3D-979 „Dėl Valstybės pagalbos žemės ūkiui, maisto ūkiui, žuvininkystei ir kaimo plėtrai ir kitų iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų priemonių bendrųjų administravimo taisyklių patvirtinimo“, 3 priede;

41.7. teikiant pagalbą, turi būti tenkinamos Komisijos reglamento (ES) Nr. 2023/2831 1 straipsnio 1 dalies nuostatos;

41.8. pagalba teikiama laikantis Komisijos reglamento (ES) Nr. 2023/2831 3 straipsnio 5 dalies nuostatų.

IX SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO IR VERTINIMO TVARKA

42. Paramos paraiškos forma skelbiama Agentūros interneto svetainėje adresu www.nma.lt.

43. Paramos paraiška turi būti užpildyta kompiuteriu. Paramos paraiškos Agentūrai teikiamos pasirašytos kvalifikuotu elektroniniu parašu, jas siunčiant elektroniniu paštu paraiskos@nma.lt, arba teikiamos naudojantis ŽŪMIS pranešimų siuntimo funkcionalumu (ŽŪMIS meniu punktas „Pranešimai“) Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Kitais būdais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

44. Pareiškėjas per vieną paramos paraiškų teikimo etapą gali pateikti tik vieną paramos paraišką.

45. Už paramos paraiškoje ir kituose dokumentuose pateiktus duomenis atsako juos pateikę pareiškėjai.

46. Paramos paraiškų pildymas, registravimas ir vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

47. Projektai finansuojami pagal regionams taikomas Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP) ir bendrojo finansavimo įnašo normas:

47.1. Sostinės regionui taikoma 80 proc. EŽŪFKP įnašo norma;

47.2. Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui taikoma 85 proc. EŽŪFKP įnašo norma.

48. Intervencinei priemonei taikomas projekto priskyrimo regionams principas – pagal projekto įgyvendinimo vietą (tuo atveju, jeigu projektas įgyvendinamas abiejuose regionuose, priskiriama tam regionui, kuriame planuojama didžioji dalis projekto investicijų).

X SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ ATRANKA

49. Paramos paraiškų atrankos vertinimas atliekamas tik tokiu atveju, kai prašoma paramos suma viršija intervencinės priemonės biudžetą, nustatytą konkrečiam kvietimui teikti paraiškas.

50. Paramos paraiškų atranka vertinama pagal atitiktį atrankos kriterijams. Paramos paraiškos, pagal kurias miškas veisiamas kuo mažiau miškingose teritorijose ir kartu atitinkančios antrąjį kriterijų, turi pirmenybę prieš kitas paramos paraiškas, pagal kurias miškas veisiamas tokio pat miškingumo arba mažiau miškingoje teritorijoje. Atrankos kriterijai, pagal kuriuos skiriama pirmenybė:

50.1. miškui, kuris veisiamas ir (arba) atkuriamas mažesniu miškingumu pasižyminčiuose Lietuvos regionuose. Kriterijus nustatomas pagal žemės sklypo, kuriame veisiamas ir (arba) atkuriamas miškas, adresą savivaldybės lygiu, atsižvelgiant į naujausius miškų ūkio statistinius duomenis, parengtus VMT ir skelbiamus viešai adresu <https://amvmt.lrv.lt/lt/atviri-duomenys-1/misku-statistikos-leidiniai/misku-ukio-statistika>. Vertinama procentiniais balais dešimtųjų tikslumu. Jeigu paramos paraiškoje mišką numatyta veisti ir (arba) atkurti skirtingose savivaldybėse, miškingumas nustatomas pagal tą savivaldybę, kurioje yra veisiama ir (arba) atkuriamą daugiausia miško plotą;

50.2. veisiamam miškui, kuris formuojamas kaip atskiras miško fragmentas (nešliejant prie jau esamų miško plotų). Kai mišką numatyta veisti keliuose skirtinguose plotuose, daugiau negu pusė viso veisiamo ploto yra formuojama kaip atskiras (-i) miško fragmentas (-ai).

XI SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

51. Agentūra, vadovaudamasi Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Registro nuostatai), prieš priimdama sprendimą patikrina, ar vienai įmonei (ūkio subjektui (pareiškėjui), įskaitant su juo Komisijos reglamento (ES) Nr. 2023/2831 2 straipsnio 2 dalyje nurodytais ryšiais susijusius subjektus) suteikus apskaičiuotą paramos sumą, nebus viršyta didžiausia leidžiama nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos suma. Jei pareiškėjui suteikus apskaičiuotą paramos sumą būtų viršytas Taisyklių 41.1 papunktyje nustatytas didžiausias leidžiamas nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydis, priimant sprendimą dėl paramos suteikimo, apskaičiuota paramos suma sumažinama tiek, kad didžiausias leidžiamas nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos dydis nebūtų viršytas.

52. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas ir vadovaudamasi paraiškų vertinimo rezultatais, priima sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo. Projektų atrankos komitetas nesudaromas. Sprendimas dėl paramos skyrimo arba neskyrimo įforminamas ir apie jį pareiškėjai informuojami Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

53. Agentūra Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registru pateikia duomenis apie suteiktą paramą Administravimo taisyklių ir Registro nuostatų nustatyta tvarka ir terminais.

54. Pareiškėjas tampa paramos gavėju, kai priimamas sprendimas skirti paramą. Paramos sutartis nesudaroma.

XII SKYRIUS ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

55. Įveisus arba atkūrus stichinės nelaimės pažeistą mišką, įrengus tvorą, skirtą apsaugai nuo žvėrių pažeidimų arba mišką apsaugojus repelentais (kai projekte tokios miško apsaugos priemonės numatytos), mobiliąja programa „NMA agro“ pateikiamos nuotraukos iš įveisto, atkurto, aptverto tvora arba apsaugoto repelentais miško ploto vietų, Taisyklių 19 punkte nurodyta tvarka ir terminais. Įveisus mišką ir (arba) atkūrus mišką ar jį atsodinus po miško želdinių ir žėlinių apskaitos, miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatai ar miško dauginamosios medžiagos savininko (pardavėjo) patvirtintos šių sertifikatų kopijos, sodmenų įsigijimo dokumentai ir kiti dokumentai turi būti teikiami elektroniniu būdu per ŽŪMIS portalą, asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, Taisyklių 20 ar 22 punktuose nurodytais terminais. Repelentų įsigijimo faktą pagrindžiantys dokumentai teikiami tik Agentūrai paprašius.

56. Mokėjimo prašymai Agentūrai neteikiami. Paramos lėšos gali būti mokamos visos iš karto, įveisus ir (arba) atkūrus stichinės nelaimės pažeistą mišką ir įrengus tvorą, skirtą apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, arba želdinius apsaugojus repelentais (kai tokios miško apsaugos priemonės buvo numatytos projekte).

57. Sprendimas dėl miško įveisimo ir (arba) stichinės nelaimės pažeisto miško atkūrimo ir (arba) tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo išmokos, ar apsaugos repelentais už pirmuosius augimo metus (kai tokios miško apsaugos priemonės buvo numatytos projekte) išmokos (-ų) išmokėjimo priimamas ir paramos gavėjui paramos lėšos išmokamos po to, kai paramos gavėjas Agentūrai pateikia želdinamų medžių rūšių sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatus ar jų savininko (pardavėjo) patvirtintas šių sertifikatų kopijas ir visų želdinamų medžių ir krūmų sodmenų įsigijimo dokumentus (jeigu juos pirko) arba perdavimo–priėmimo aktą (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijas (kai pareiškėjas / paramos gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą), ir (arba) mobiliąja programa „NMA agro“ pateikia įrengtos tvoros arba repelentais apsaugoto miško nuotraukas.

58. Paramos gavėjui Agentūrai pateikus želdinamų medžių rūšių sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatus ar jų savininko (pardavėjo) patvirtintas šių sertifikatų kopijas ir želdinamų medžių ir krūmų sodmenų įsigijimo dokumentus (jeigu juos pirko) arba ir perdavimo–priėmimo aktą (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijas (kai pareiškėjas / paramos gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą), per 40 kalendorinių dienų nuo dokumentų pateikimo dienos VMT įveistame ir (arba) atkurtame miške atliks miško želdinimo darbų kokybės vertinimą.

59. Parama mokama už plotą, ne didesnę nei nurodytas paramos paraiškoje ir nustatytą patikros vietoje metu. Kai patikros vietoje metu nustatytas mažesnis plotas už paramos paraiškoje nurodytą plotą, parama mokama pagal faktinį patikros metu nustatytą plotą. Jeigu neįmanoma nustatyti želdinto arba

želdinto ir želiančio ploto (kai taikomas mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas) natūralių ribų, matavimai nevykdomi ir parama už tokį plotą neteikiama.

60. Jei VMT nustato, kad projektuotos medžių rūšys negali augti dėl netinkamų augavietės sąlygų, projektas gali būti tikslinamas iki pirmųjų miško augimo metų pabaigos, vėlesni pakeitimai negalimi. Atsiradus poreikiui keisti projektą ar jo duomenis po paramos paraiškos tinkamumo vertinimo, apie tai reikia informuoti Agentūrą ir gauti jos sutikimą. Keičiant projektą, paramos paraiškos ir (ar) projekto duomenis, paramos suma negali didėti. Jeigu pakeitus projektą, paramos paraiškos ir (ar) projekto duomenis paramos suma sumažėja, anksčiau išmokėtą didesnę paramos dalį paramos gavėjas privalo sugrąžinti (išskyrus, kai duomenys keičiami dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių). Projektas ar jo patikslinti duomenys turi būti nustatyta tvarka patvirtinti VMT direktoriaus įgalioto asmens (kai miškas veisiamas arba atkuriamas privačioje žemėje) arba valstybinių miškų valdytojo įgalioto asmens (kai miškas veisiamas arba atkuriamas valstybinėje žemėje).

61. Užbaigto projekto metinės ataskaitos Agentūrai neteikiamos. Agentūra įsipareigojimų laikotarpiu kasmet tikrina duomenis apie paramos gavėjų atitiktį Taisyklėse nustatytiems įsipareigojimams ir užtikrina šių patikrinimų atsekamumą.

62. Jei paramos gavėjas pateikė prašymą išregistruoti paramos paraišką, jis privalo grąžinti visą išmokėtą paramą, išskyrus nenugalimos jėgos (*force majeure*) ir išimtines aplinkybes.

63. Žuvus miškui dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių, išmokėta parama nėra susigražinama.

XIII SKYRIUS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA, TIKRINIMAS

64. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse.

65. Paramos gavėjams po sprendimo priėmimo skirti paramą iki įsipareigojimų laikotarpio pabaigos bet kada gali būti atlikta patikra, kurios metu tikrinama, ar vykdomi prisiimti įsipareigojimai.

66. Po miško įveisimo ir (arba) atkūrimo VMT atlieka miško želdinimo darbų kokybės vertinimą, nustato, ar atlikti projekte numatyti želdinimo darbai ir pasodinto miško rūšinė sudėtis atitinka projektuotą. Jeigu nustatoma, kad įveisto arba atkurto miško rūšinė sudėtis neatitinka projektuotos, pirmaisiais miško augimo metais rudenį užsakoma želdinių ir žėlinių apskaitos patikra, siekiant nustatyti reikiamą atsodinti želdinių ir (ar) žėlinių kieki.

67. Pirmaisiais–šeštaisiais miško augimo metais įveistame arba atkurtame miško plote VMT pagal Agentūros atliktą įveistų ir (arba) atkurtų plotų atranką atlieka miško želdinių ir žėlinių apskaitą. Miško plotuose, kuriuose taikytas mišrusis atkūrimo arba įveisimo būdas, žėliniai apskaitomi kartu su želdiniais. Želdinių ir (arba) žėlinių tankis ir išsidėstymo tolygumas penktaisiais–šeštaisiais metais VMT

vertinamas vadovaujantis projektuota rūšine sudėtimi ir Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų 38 punkto reikalavimais, pagal kuriuos miškas laikomas įveistu ar atkurtu.

68. Septintaisiais miško augimo metais VMT atlieka želdinių ir žėlinių kokybės vertinimą, vadovaudamasi Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimais. Plotų, kuriuose taikytas mišrusis atkūrimo arba įveisimo būdas, želdinių ir žėlinių kokybės vertinimas atliekamas septintaisiais želdinių augimo metais.

69. Jei patikros vietoje metu veisiamas arba atkuriamas miško plotas nepažymėtas stulpeliais ar aiškiai matomais ženklais, plotas matuojamas natūraliomis miško ribomis. Jeigu neįmanoma nustatyti natūralių miško ribų, matavimai nevykdomi.

XIV SKYRIUS SANKCIJOS

70. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą pareiškėjui ar paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskyrimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos, kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

71. Taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinos paramos sumos.

72. Jeigu pareiškėjas po paramos paraiškos pateikimo per keturis artimiausius miško želdinimo sezonus (pavasario sezoną iki einamųjų metų birželio 1 d., rudens sezoną iki einamųjų metų lapkričio 1 d.) Agentūrai nepateikia sodinamų medžių rūšių sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatų ar jų savininko (pardavėjo) patvirtintų šių sertifikatų kopijų ir želdinamų medžių ir krūmų sodmenų įsigijimo dokumentų (jeigu juos pirko) arba perdavimo–priėmimo akto (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijų (kai pareiškėjas / paramos gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą) ir mobiliąja programa „NMA agro“ nepateikia įveisto ir (arba) atkurto miško ploto nuotraukų, parama neteikiama (paramos paraiškos administravimas nutraukiamas).

73. Paramos gavėjui pažeidus prisiimtus įsipareigojimus ar jų nesilaikant, išskyrus nenugalimos jėgos (*force majeure*) ir išimtinių aplinkybių atvejus, nurodytus Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3D-80 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Sankcijų metodika) (apie nenugalimos jėgos (*force majeure*), ar išimtinių aplinkybių atvejus Agentūrą privaloma informuoti per 15 darbo dienų nuo dienos, kai

atsirado galimybė tai padaryti, kartu reikia pateikti nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių patvirtinimo dokumentus), taikomos šios sankcijos:

73.1. jeigu parama išmokėta už didesnę želdinamą arba želdinamą ir želiantį (kai taikomas mišrusis miško atkūrimo ar įveisimo būdas) plotą nei rastas patikros metu, Agentūra susigražina už didesnę plotą išmokėtą skirtumą;

73.2. jeigu parama išmokėta už didesnę plotą nei kadastrinių matavimų (kurių duomenimis patikslintas įveisto miško plotas Nekilnojamojo turto registre) metu nustatytas, Agentūra susigražina už didesnę plotą išmokėtą skirtumą;

73.3. kai patikros vietoje metu nustatytas mažesnis plotas už paramos paraiškoje nurodytą plotą, parama mokama pagal faktinį patikros metu nustatytą plotą. Jeigu neįmanoma nustatyti želdinto arba želdinto ir želiančio ploto (kai taikomas mišrusis miško atkūrimo arba įveisimo būdas) miško natūralių ribų, matavimai nevykdomi ir parama už tokį plotą neteikiama;

73.4. VMT miško želdinimo darbų kokybės vertinimo metu nustatius, kad bent du iš miško želdinimo darbų (sodmenų kokybė, pasodinimo kokybė, želdinių tankis) įvertinti blogai, miško įveisimo arba atkūrimo išmoka projektui mažinama 15 proc. Jei ir sodmenų, ir pasodinimo kokybė įvertinama blogai – miško įveisimo arba atkūrimo išmoka projektui mažinama 30 proc.;

73.5. pareiškėjui / paramos gavėjui per Taisyklėse numatytą laikotarpį mobiliąja programa „NMA agro“ nepateikus įrengtos tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų arba repelentais apsaugoto miško (kai tokios miško apsaugos priemonės buvo numatytos projekte) nuotraukų ir Agentūrai nustatius, kad tvora neįrengta arba miškas neapsaugotas repelentais, atitinkamai, tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo arba apsaugos repelentais (už pirmuosius augimo metus) išmoka už tokį plotą nemokama;

73.6. jeigu VMT želdinių ir žėlinių apskaitos metais nustato ir Pažymoje apie miško želdinių ir žėlinių apskaitą nurodo, kad visos projekte numatytos priežiūros priemonės neatliktos, privaloma grąžinti 20 proc. išmokėtos miško įveisimo arba atkūrimo išmokos. Jeigu Pažymoje apie miško želdinių ir žėlinių apskaitą VMT pateikia nurodymus projekte suprojektuotoms ir netinkamai atliktoms miško želdinių ir žėlinių priežiūros priemonėms įvykdyti, privaloma grąžinti 10 proc. išmokėtos miško įveisimo arba atkūrimo išmokos;

73.7. jeigu VMT želdinių ir žėlinių apskaitos metais nustato ir Pažymoje apie miško želdinių ir žėlinių apskaitą nurodo, kad visos projekte numatytos apsaugos priemonės neatliktos, privaloma grąžinti visą projektui išmokėtą tvoros, skirtos apsaugai nuo žvėrių pažeidimų, įrengimo išmoką arba išmokėtą išmoką už apsaugą repelentais (priklausomai nuo naudojamos apsaugos priemonės rūšies). Jeigu Pažymoje apie miško želdinių ir žėlinių apskaitą VMT pateikia nurodymus projekte suprojektuotoms ir netinkamai atliktoms miško želdinių, žėlinių apsaugos priemonėms įvykdyti, išmoka už miško apsaugą sumažinama 50 proc. Apsaugos repelentais išmoka susigražinama arba sumažinama, kai pažeidimas nustatomas už tuos metus, už kuriuos ši išmoka išmokėta;

73.8. kai atlikus želdinių ir žėlinių apskaitą pirmaisiais–ketvirtaisiais metais buvo nustatyta, kad reikia atsodinti žuvusius ir (arba) neperspektyvius želdinius ar žėlinius, tačiau paramos gavėjas iki ketvirtųjų želdinių ir žėlinių augimo metų pabaigos neatsodino Pažymoje apie miško želdinių ir žėlinių apskaitą nurodytų žuvusių ir (arba) neperspektyvių medžių ir šiose Taisyklėse numatyta tvarka, per 10 kalendorinių dienų, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 d., kai miškas įveistas pavasario sezono metu, arba ne vėliau kaip iki einamųjų metų lapkričio 1 d., kai miškas įveistas rudens sezono metu, nepateikė atsodinti panaudotų sodmenų miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatų ar jų savininko (pardavėjo) patvirtintų šių sertifikatų kopijų ir sodmenų įsigijimo dokumentų (jeigu juos pirko) arba perdavimo–priėmimo akto (jeigu jų nepirko), arba želdinamų miško sodmenų medelynų kortelių kopijų (kai pareiškėjas / paramos gavėjas yra miško sodmenų atvirame grunte ar šiltnamiuose augintojas, VMT įrašytas į miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą), parama nutraukiama ir privaloma grąžinti visą projektui išmokėtą paramos sumą;

73.9. kai penktaisiais–šeštaisiais želdinių ir žėlinių apskaitos metais nustatoma, kad jų tankis pagal projektuotą rūšinę sudėtį neatitinka Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų 38 punkto reikalavimų, pagal kuriuos miškas laikomas įveistu ar atkurtu, arba atlikus želdinių ir žėlinių kokybės vertinimą septintaisiais metais, projekte projektuotų medžių tankis įvertinamas „nepatenkinamai“ arba nustatoma, kad miško želdiniai ir žėliniai žuvę, parama nutraukiama ir susigrąžinama visa išmokėta paramos suma už atitinkamą ploto dalį, kurioje želdiniai ir žėliniai neatitiko įveisto ar atkurto miško reikalavimų, buvo įvertinti „nepatenkinamai“ arba žuvo;

73.10. kai atlikus želdinių ir žėlinių apskaitą penktaisiais–šeštaisiais metais arba jų kokybės vertinimą septintaisiais metais VMT nustato, kad įveisto arba atkurto miško rūšinė sudėtis pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus neatitinka vertinimo „gerai“ arba „patenkinamai“, paramos gavėjas turi sugrąžinti miško įveisimo ir (arba) atkūrimo išmokos skirtumą, kuris apskaičiuojamas iš paramos gavėjui išmokėtos miško įveisimo ir (arba) atkūrimo išmokos atėmus sumą, apskaičiuotą pagal VMT nustatytą įveisto arba atkurto miško rūšinę sudėtį ir pagal tais metais galiojusius įkainius, už kuriuos buvo mokama parama;

73.11. kai želdinių ir žėlinių kokybės vertinimo metais medžių vidutinis aukštis, ir (arba) nepageidaujamų (neprojektuotų, netikslinių ir (arba) stelbiančių viena kitą) medžių ir krūmų rūšių vidutinis aukštis vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimais įvertinamas „nepatenkinamai“, paramos gavėjas turi sugrąžinti 30 proc. miško įveisimo ir (arba) atkūrimo išmokos už plotą, kuriame nustatyti pažeidimai;

73.12. jeigu paramos gavėjas nepatikslino žemės sklypo, kuriame įveistas miškas, duomenų Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrė per 2 (dvejus) metus nuo jų įrašymo į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą, susigrąžinama 25 proc. projektui išmokėtos paramos sumos;

73.13. jeigu paramos gavėjas įsipareigojimų vykdymo laikotarpiu be Agentūros sutikimo parduoda ar kitaip perleidžia kitam asmeniui žemės sklypo plotą ar jo dalį, kuriame už paramos lėšas įveistas arba atkurtas miškas, visa išmokėta paramos suma turi būti sugrąžinta;

73.14. jeigu išlaidos, susijusios su projekto įgyvendinimu, finansuojamos iš kitų ES fondų ir (arba) kitų viešųjų lėšų, už tokias išlaidas išmokėta paramos suma turi būti sugrąžinta;

73.15. paaiškėjus faktui, kad miškas įveistas kaip kompensacija už verčiamą kitomis naudmenomis miško žemės plotą pagal Miškų įstatymo 11 straipsnį, visa išmokėta paramos suma už tokį plotą turi būti grąžinta;

73.16. paaiškėjus faktui, kad iki įsipareigojimų pabaigos miškas žuvo ne dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių, Agentūra susigrąžina visą suteiktą paramą.

74. Paramos gavėjui neleidus atlikti patikros vietoje, parama nemokama, o išmokėta parama susigrąžinama.

75. Paramos gavėjai, gavę paramą neteisėtai, ir asmenys, prisidėję prie neteisėtos paramos gavimo (sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

76. Grąžintinos lėšos administruojamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

77. Sankcijos už kitus šiame skyriuje nepaminėtus pažeidimus skiriamos vadovaujantis Sankcijų metodika.

XV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

78. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, dokumentų saugojimo, apskundimo tvarka atliekama Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

79. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.
